

P-værdier og konfidensintervaller

Læsning:

Jens Ledet Jensen kap. 2+3

Hypotesetest

Population:

Gule og grønne
ærtebælge

Sample på 580
ærtebælge

Bælg	Alder
1	grøn
2	gul
3	grøn
.	.
.	.
.	.
580	grøn

$$H: p = 1/4$$

Statistik

Teststørrelse:

$x = \text{antal succeser}$
 $= 152$

Data

Årsag

Statistisk model:

$x \sim \text{binomial}(580, 1/4)$

Sandsynlighedsteori

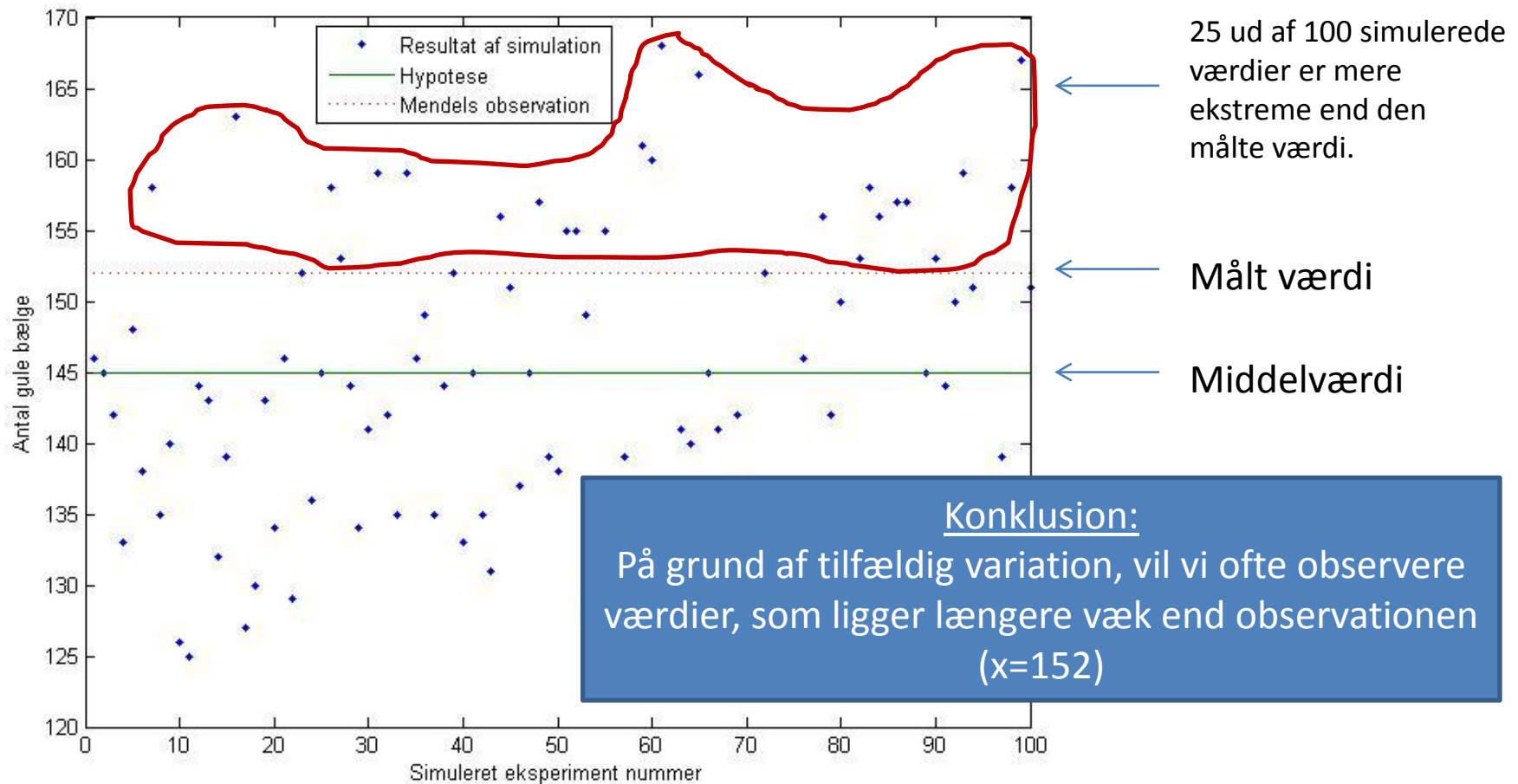
Hvis $p = 1/4$ og $n = 580$,
hvordan bør data så se ud?

Hypotesetest

- Vi vurderer holdbarheden af en hypotese ved at sammenligne de observerede data med, hvad man typisk vil se, hvis hypotesen er sand.

Data simuleret på baggrund af hypotesen ($H: p = \frac{1}{4}$)

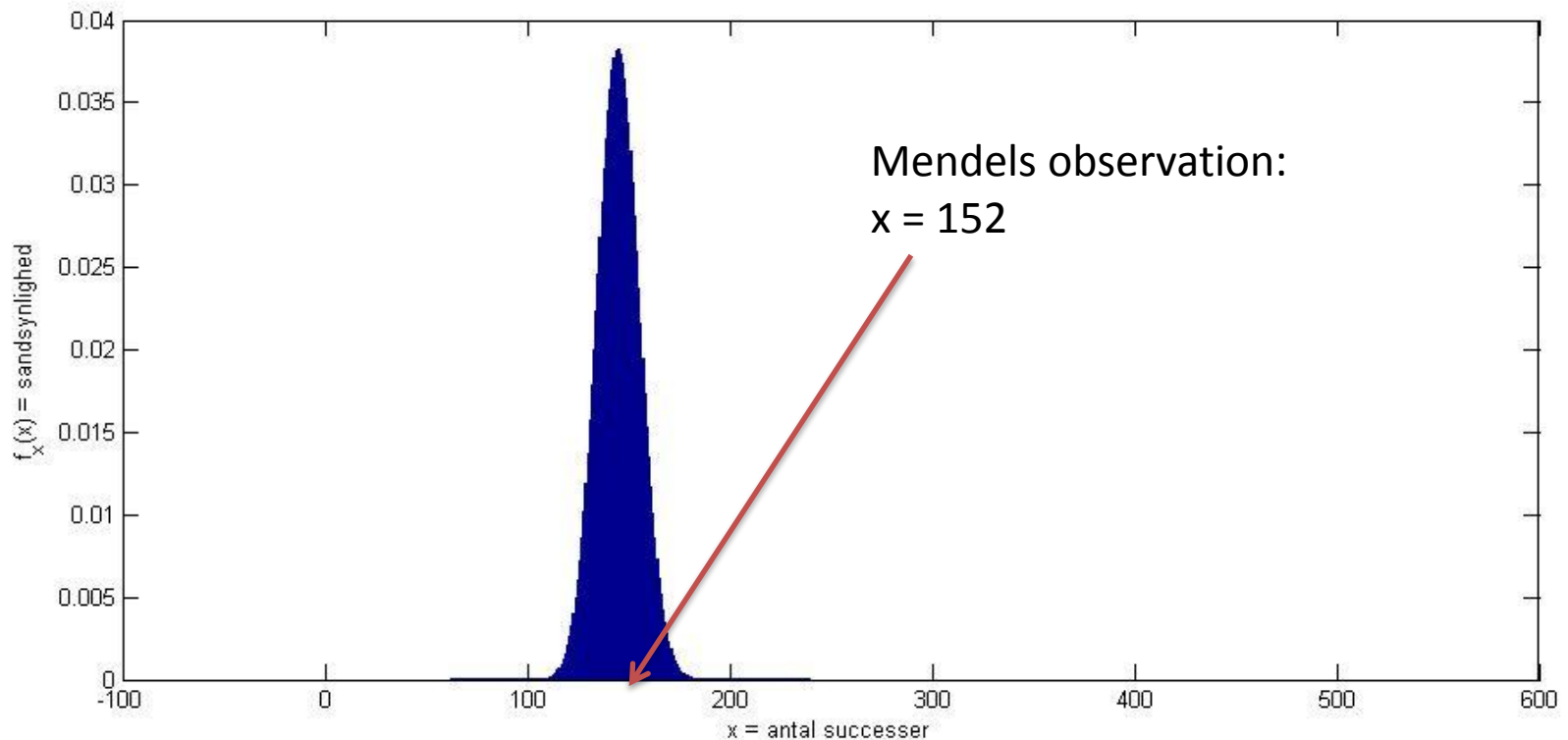
- Resultat af 100 simulationer i Matlab

Teststørrelsen og dens fordeling

- Teststørrelsen antages binomialfordelt:

$$X \sim \text{binomial}(n = 580, p = 1/4)$$

P-værdien

- Vi vurderer holdbarheden af en hypotese ved at sammenligne de observerede data med, hvad man typisk vil se, hvis hypotesen er sand.
- Dette gøres ved at beregne p-værdien.
- Stor p-værdi:
 - Data strider ikke mod hypotesen
- Lille p-værdi:
 - Data strider hypotesen

Beregning af p-værdi

Sandsynligheden for at observere en teststørrelse, som er mere ekstrem end $x = 152$:

$$\begin{aligned} pval &= \Pr(X \leq np - |np - x| \cup X > np + |np - x|) \\ &= \Pr(X \leq 145 - |145 - 152|) + \Pr(X > 145 + |145 - 152|) \\ &= \Pr(X \leq 145 - 7) + \Pr(X > 145 + 7) \\ &= \Pr(X \leq 138) + \Pr(X > 152) \\ &= F_{binomial}(138) + (1 - F_{binomial}(152)) \\ &= 0.50 \end{aligned}$$

```
>> binocdf(152, 580, 1/4)
ans =
    0.7652
```


Signifikansniveau

- Når man laver et hypotesetest (og det hedder altså et test inden for statistisk...), må man vælge et passende niveau for p-værdien.
- Dette kaldes signifikansniveauet og betegnes α .
- Hvis p-værdien er større end α
 - Data strider ikke mod hypotesen
- Hvis p-værdien er mindre end α
 - Data strider mod hypotesen
- Typiske værdier for α er 0.05 eller 0.01.

Beregning af p-værdi

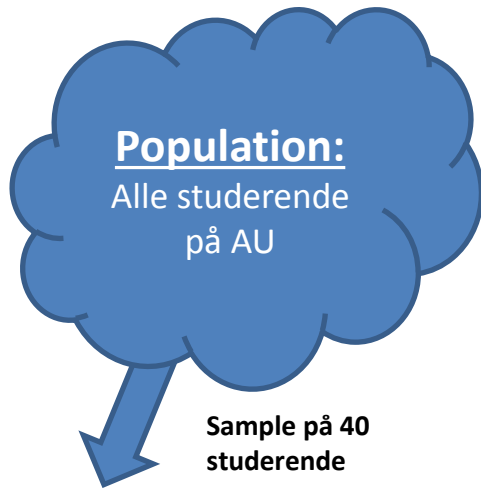
Sandsynligheden for at observere en teststørrelse, som er mere ekstrem end $x = 152$:

$$\begin{aligned} pval &= \Pr(X \leq np - |np - x| \cup X > np + |np - x|) \\ &= \Pr(X \leq 145 - |145 - 152|) + \Pr(X > 145 + |145 - 152|) \\ &= \Pr(X \leq 145 - 7) + \Pr(X > 145 + 7) \\ &= \Pr(X \leq 138) + \Pr(X > 152) \\ &= F_{binomial}(138) + (1 - F_{binomial}(152)) \\ &= 0.50 \end{aligned}$$

Da $pval > 0.05$, strider data ikke mod hypotesen.

Konklusion på Mendels eksperiment:

Data strider ikke imod antagelsen om lige udspaltning af de fire genotyper.

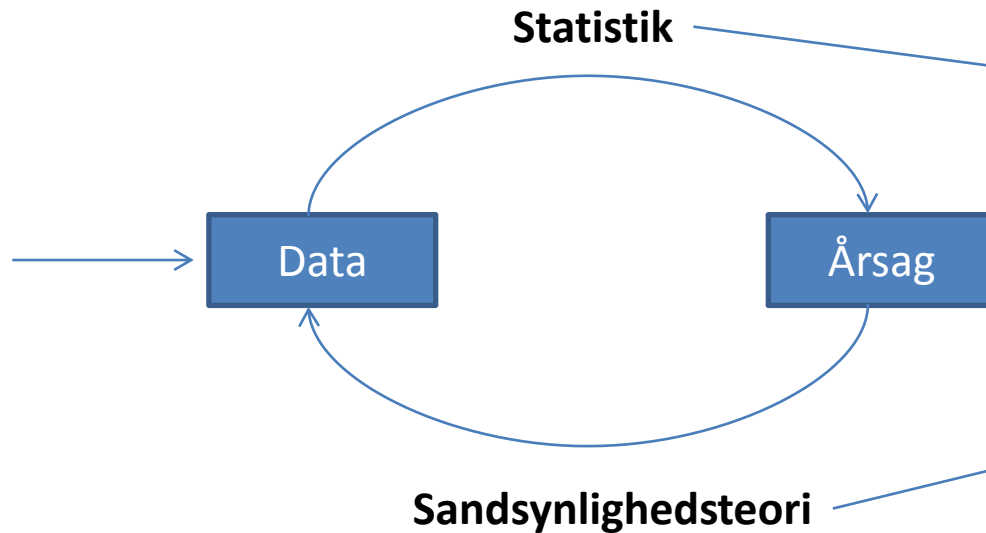
Normalfordelte data

Notation:
H: $\mu = 50$

Teststørrelse:

$$z = \frac{\bar{x} - \mu}{\sigma/\sqrt{n}}$$

Person	Alder
1	22
2	24
3	26
.	.
.	.
.	.
40	25

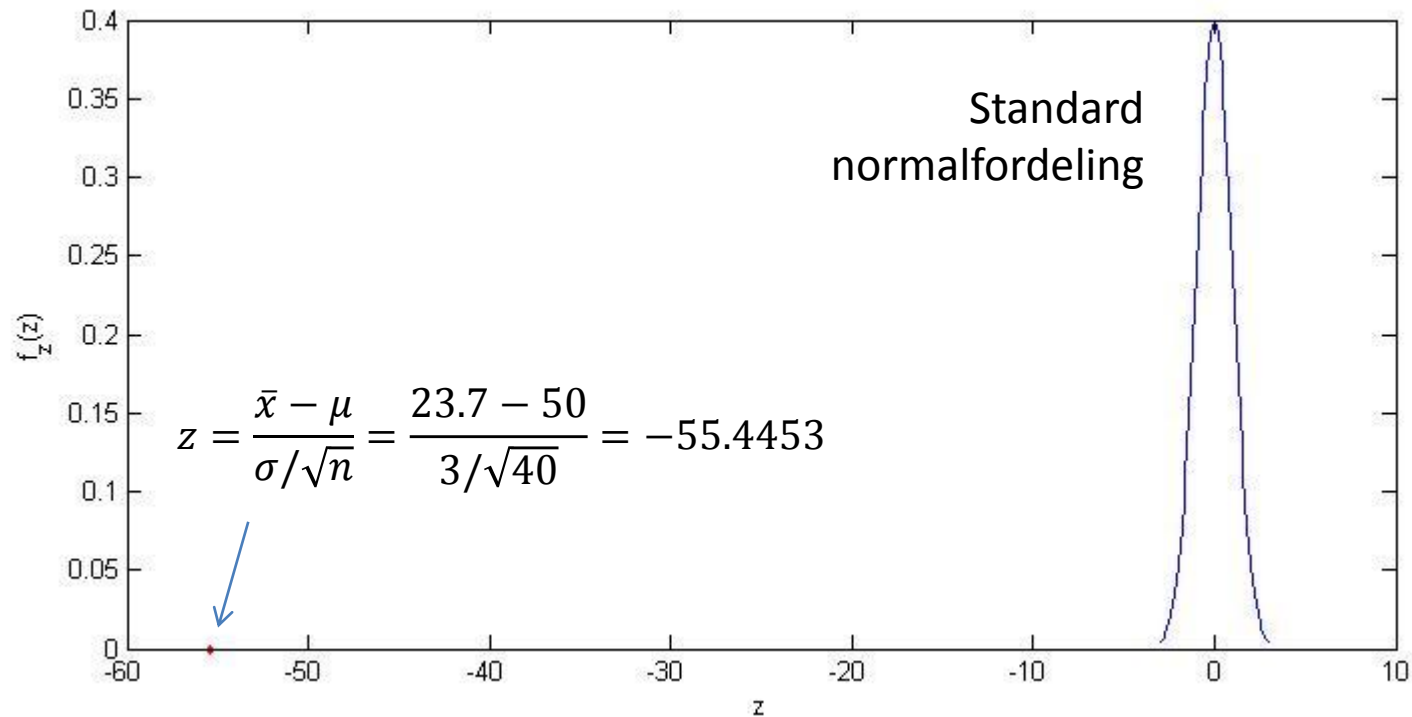

Statistisk model:

$$z \sim N(0,1)$$

**Hvis middelværdien af alderen er 50 år,
hvordan bør data så se ud?**

Teststørrelsen og dens fordeling

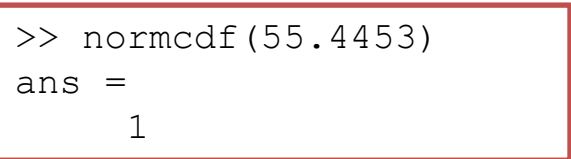

Beregning af p-værdi

Sandsynligheden for at observere en teststørrelse, som er mere ekstrem end $z = -55.4453$

P-værdi:

$$\begin{aligned} & \Pr(Z \leq -|z| \cup Z > |z|) \\ &= \Pr(Z \leq -55.4453) + \Pr(Z > 55.4453) \\ &= \Phi(-55.4453) + (1 - \Phi(55.4453)) \\ &= (1 - \Phi(55.4453)) + (1 - \Phi(55.4453)) \\ &= 2(1 - \Phi(55.4453)) \\ &= 2(1 - 1) = 0 \end{aligned}$$


```
>> normcdf(55.4453)
ans =
    1
```

Da $pval < 0.05$, strider data mod hypotesen!

Konklusion:

Data strider imod antagelsen om, at middelværdien af alderen er 50 år.

Uddybning af binomialfordelingen

- Husk, at

$$X = \sum_{i=1}^n B_i$$

hvor $B_i \sim \text{bernoulli}(p)$ og uafhængige.

- Middelværdi

$$E[X] = E\left[\sum_{i=1}^n B_i\right] = \sum_{i=1}^n E[B_i] = n \cdot p$$

- Varsians

$$\text{Var}(X) = \text{Var}\left(\sum_{i=1}^n B_i\right) = \sum_{i=1}^n \text{Var}(B_i) = n \cdot p(1 - p)$$

$$E[X + Y] = E[X] + E[Y] \quad \text{linearitet af middelværdi} \quad (14)$$

$$\text{Var}(X + Y) = \text{Var}(X) + \text{Var}(Y) + 2 \cdot \text{Cov}(X, Y) \quad (15)$$

Standardisering af binomialfordelte data

- Hvis

$$X \sim \text{binomial}(n, p)$$

og $n \cdot p > 5$ og $n \cdot (1 - p) > 5$, så er X cirka normalfordelt.

- Standardiseret teststørrelse (z)
 - Træk middelværdien fra den observerede værdi (x = antal succeser)
 - Og del med standardafvigelsen

$$z = \frac{x - np}{\sqrt{np(1 - p)}} \sim N(0,1)$$

- Så er

$$\Pr(X \leq x) = F_{\text{binomial}}(x) \approx \Phi(z)$$

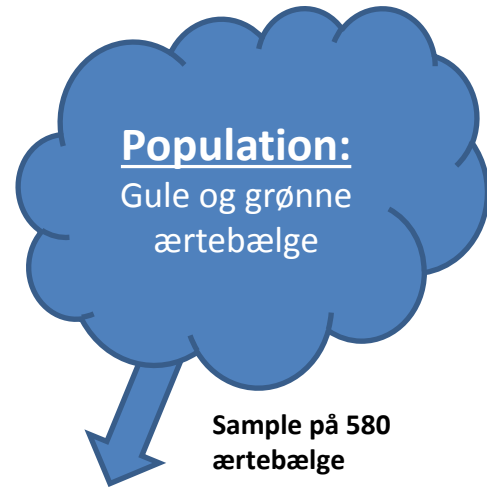
Approximativ p-værdi

$$\begin{aligned} & \Pr(X \leq np - |np - x| \cup X > np + |np - x|) \\ &= \Pr(X \leq 145 - |145 - 152|) + \Pr(X > 145 + |145 - 152|) \\ &= \Pr(X \leq 145 - 7) + \Pr(X > 145 + 7) \\ &= \Pr(X \leq 138) + \Pr(X > 152) \\ &= \cancel{F_{\text{binomial}}(138)} + (1 - \cancel{F_{\text{binomial}}(152)}) \\ &= \Phi\left(\frac{138 - 1/4 \cdot 580}{\sqrt{580 \cdot 1/4 \cdot (1 - 1/4)}}\right) + \left(1 - \Phi\left(\frac{152 - 1/4 \cdot 580}{\sqrt{580 \cdot 1/4 \cdot (1 - 1/4)}}\right)\right) \\ &= 0.50 \end{aligned}$$

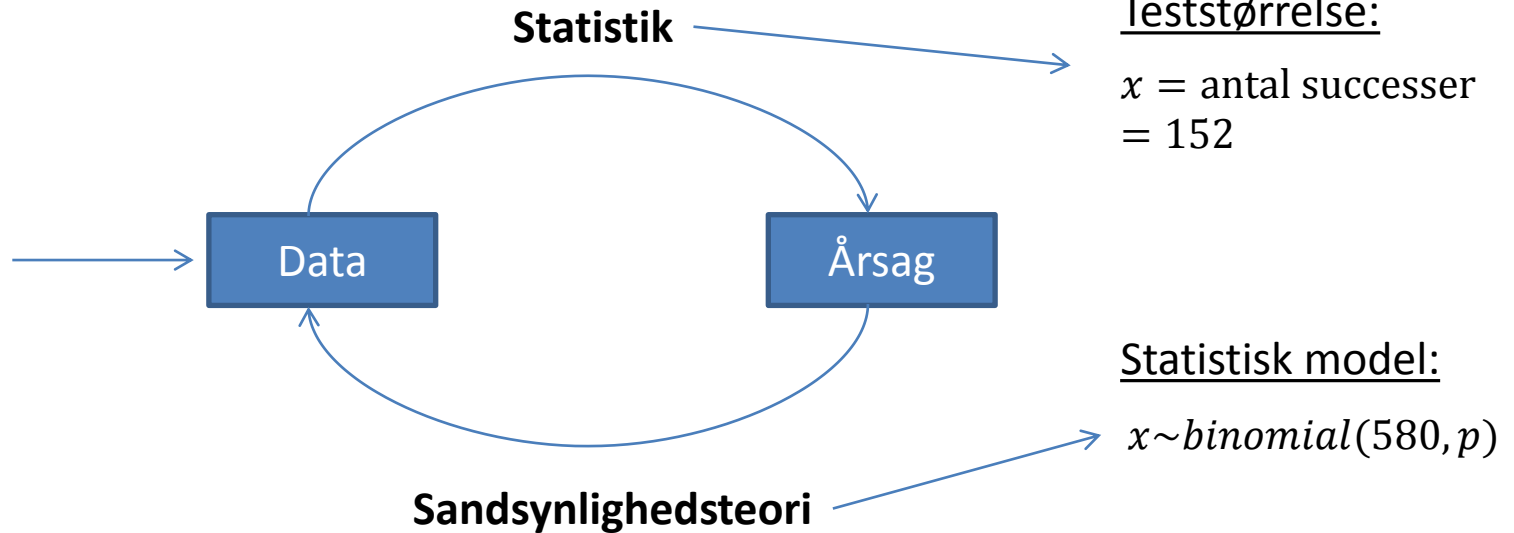

$$z = \frac{x - np}{\sqrt{np(1 - p)}}$$

Da $p\text{-val} > 0.05$, strider data ikke mod hypotesen.

Begreber

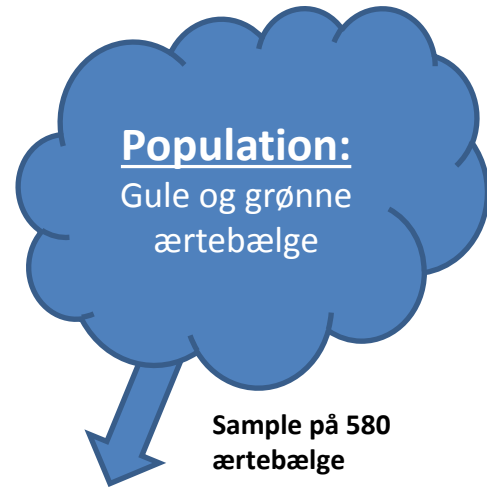
Bælg	Alder
1	grøn
2	gul
3	grøn
.	.
.	.
.	.
580	grøn

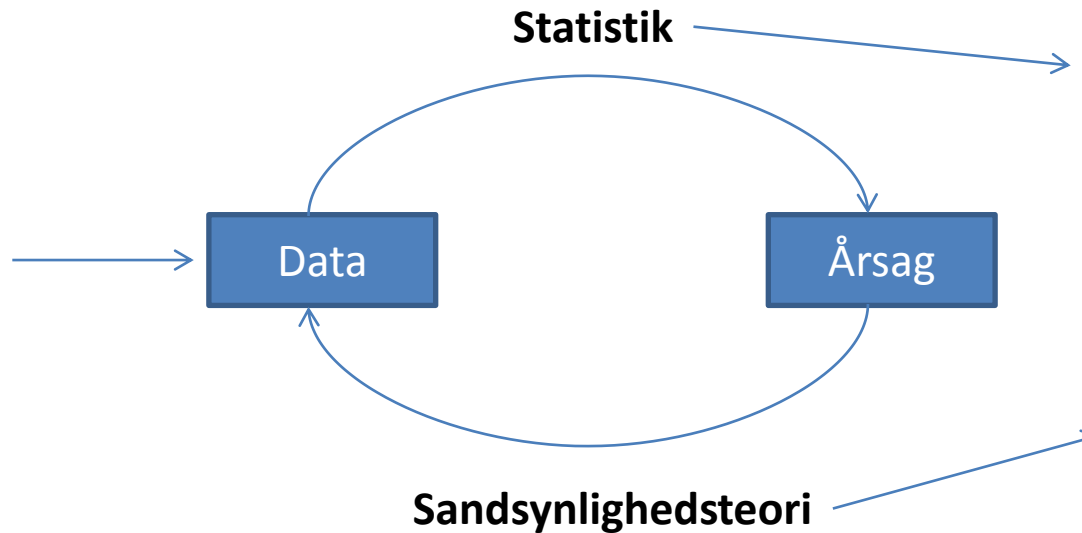
Begreber

- Teststørrelse
 - Teststørrelsen er en funktion af data, $W = W(x)$.
 - Teststørrelsen er en stokastisk variabel!!!
 - Teststørrelsen bruges til at bestemme graden af overensstemmelse mellem data og hypotese.
- Statistisk model
 - Beskriver teststørrelsens sandsynlighedsfordeling.
 - Fordelingen afhænger af en eller flere *parametre*.

Begreber

Bælg	Alder
1	grøn
2	gul
3	grøn
.	.
.	.
.	.
580	grøn

Teststørrelse:

$x = \text{antal succeser}$
 $= 152$

Statistisk model:

$x \sim \text{binomial}(580, p)$

Parameter

Begreber

- Parameter
 - Vi antager, at de samlede data kommer fra en population, hvor den sande værdi af parameteren i den statistiske model er ukendt.
 - Hvis vi gentager eksperimentet under identiske betingelser, vil den sande parameter være uændret, selvom vi får andre data.
- Parameter-skøn eller estimat
 - Et skøn af parameteren beregnes på baggrund af de observerede data.

Notation

- Generelt betegner vi den sande parameter θ .
 - Bemærk, θ kan være en vektor.
- Parameter estimatet betegnes $\hat{\theta} = \hat{\theta}(x)$
 - og er altså en funktion af data (x).
- Estimatet er en stokastisk variabel!!!

Det gode estimat

- Unbiased
 - Forventningsværdien af estimatet skal være den sande værdi af parameteren.
 - $E[\hat{\theta}] = \theta$
- Usikkerhed på estimatet
 - $Var(\hat{\theta})$ så lille som mulig.
- Optimal
 - $\hat{\theta}$ er "optimal", hvis den maksimerer sandsynligheden for data, givet $\hat{\theta}$.
 - Man siger, at $\hat{\theta}$ er maximum likelihood estimatet af θ .

Estimation

Population:

Gule og grønne ærtebælg

Sample på 580 ærtebælg

Bælg

1

2

3

.

.

.

580

Alder

grøn

gul

grøn

.

.

.

grøn

Statistik

Teststørrelse:

$x = \text{antal succeser}$
 $= 152$

Data

Årsag

Statistisk model:

$x \sim \text{binomial}(580, p)$

Sandsynlighedsteori

Givet data, hvad kan vi sige om parameteren p

- Estimat: $\hat{p} = ?$
- Usikkerhed: Konfidensinterval

Binomialfordelingen

- Data er b_1, b_2, \dots, b_n , men typisk observerer vi kun teststørrelsen,

$$x = \sum_{i=1}^n b_i = \text{antal successer} \sim \text{binomial}(n, p)$$

- Estimat af parameteren, p

$$\hat{p} = \hat{p}(x) = \frac{x}{n}$$

- Unbiased:

$$E[\hat{p}] = E\left[\frac{x}{n}\right] = \frac{1}{n}E[x] = \frac{1}{n}(n \cdot p) = p$$

- Varians:

$$\text{Var}(\hat{p}) = \text{Var}\left(\frac{x}{n}\right) = \frac{1}{n^2}\text{Var}(x) = \frac{1}{n^2}(n \cdot p \cdot (1 - p)) = \frac{1}{n}p \cdot (1 - p)$$

Maximum likelihood

- Er vores estimat (\hat{p}) optimalt?
- Tæthedsfunktionen for de observerede data, givet \hat{p} , er

$$f(x|\hat{p}) = \binom{n}{x} \hat{p}^x (1 - \hat{p})^{n-x}$$

- For at finde det optimale parameterskøn, maksimerer vi ovenstående.
 - Vi kan se bort fra binomialkoefficienten, da den ikke afhænger af \hat{p} .
 - Vi må også tage logaritmen til udtrykket, da logaritmen er monoton.
- Løsningen skal maksimere dette udtryk:

$$x \cdot \log(\hat{p}) + (n - x) \cdot \log(1 - \hat{p})$$

Maximum likelihood - løsning

- Løsningen er

$$\arg \max_{\hat{p}} (x \cdot \log(\hat{p}) + (n - x) \cdot \log(1 - \hat{p}))$$

- Differentier og sæt lig med nul:

$$\frac{x}{\hat{p}} - \frac{n - x}{1 - \hat{p}} = 0$$

- Vi isolerer \hat{p} og får:

$$\hat{p} = \frac{x}{n}$$

Hurra!!!

Opsummering - binomialfordelingen

- Det optimale estimat af parameteren, p , er

$$\hat{p} = \hat{p}(x) = \frac{x}{n}$$

- Unbiased:

$$E[\hat{p}] = p$$

- Varians:

$$\text{Var}(\hat{p}) = \frac{1}{n} p \cdot (1 - p)$$

Opsummering - binomialfordelingen

- Matlab

- Tæthedsfunktion: $\Pr(X = x) = \text{binopdf}(x, n, p)$
- Fordelingsfunktion: $\Pr(X \leq x) = \text{binocdf}(x, n, p)$

- Bruges når man har et eksperiment med en sekvens af ja/nej hændelser.
- Ofte kender man ikke sekvensen, men får man blot oplyst en brøk, som angiver succes-raten

$$\hat{p} = \frac{x}{n}$$

Usikkerhed på estimatet

- Da parameterskønnet $\hat{\theta}(x)$ varierer fra gentagelse til gentagelse på grund af tilfældige variationer, er den skønnede værdi i sig selv ikke særlig informativ uden samtidig at angive noget om denne tilfældige variation.
- Man vælger ofte at gøre det, at i stedet for blot at angive et enkelt punkt $\hat{\theta}(x)$ i parameterrummet, så angiver man et helt interval af værdier omkring $\hat{\theta}(x)$.
- Ideen er, at enhver værdi i dette interval er, med de givne data, også et rimeligt gæt på værdien af parameteren.

95% konfidensinterval

- Definition:
 - Sandsynligheden for, at 95% konfidensintervallet indeholder den sande parameter værdi, skal være 0,95:

$$\Pr(\theta \text{ er indeholdt i intervallet } [\theta_-; \theta_+]) = 0,95$$

- Bogens overordnede strategi
 - Vi ser kun på fordelinger, som har parameter θ , og som kan approksimeres med en normalfordeling.
 - Beregn den standardiserede teststørrelse: $z = \frac{x - \mu}{\sigma} \sim N(0,1)$
 - Så gælder der, at $\Pr(-1,96 \leq z \leq 1,96) = 0.95$
 - Brug dette til at beregne 95% konfidensintervallet, $[\theta_-; \theta_+]$.

95% konfidensinterval for binomialfordelingen

- Hvad skal der gælde om intervalgrænserne?

$$\Pr(p_-(x) \leq p \leq p_+(x)) = 0.95$$

- Hvad ved vi?
 - Antag, vi kan bruge normal approksimationen for binomialfordelte data

$$z = \frac{x - np}{\sqrt{n \cdot p \cdot (1 - p)}} \sim N(0,1)$$

- Så er

$$\begin{aligned} \Pr(-1,96 \leq z \leq 1,96) &= \\ \Phi(1,96) - (1 - \Phi(1,96)) &= 1 - 2(1 - \Phi(1,96)) = 0.95 \end{aligned}$$

Tjek:

```
>> normcdf(1.96)
ans =
    0.9750
```

95% konfidensinterval for binomialfordelingen

- Vi sætter ind

$$\Pr(-1,96 \leq z \leq 1,96) = \Pr\left(-1,96 \leq \frac{x - np}{\sqrt{n \cdot p \cdot (1 - p)}} \leq 1,96\right) = 0.95$$

- Regner man lidt på dette, får man

$$\Pr\left(\frac{1}{n + 1,96^2} \left[x + \frac{1,96^2}{2} - 1,96 \sqrt{\frac{x(n-x)}{n} + \frac{1,96^2}{4}} \right] \leq p \leq \frac{1}{n + 1,96^2} \left[x + \frac{1,96^2}{2} + 1,96 \sqrt{\frac{x(n-x)}{n} + \frac{1,96^2}{4}} \right] \right)$$
$$= \Pr(p_-(x) \leq p \leq p_+(x)) = 0,95$$

95% konfidensinterval for binomialfordelingen

- Mendels eksperiment (binomialfordeling)
 - Teststørrelse $x = \text{antal successer} \sim \text{binomial}(n, p)$
 - Observation $x = 152$
 - Parameterskøn $\hat{p}(x) = \frac{x}{n} = \frac{152}{580} = 0,2621$

- 95% konfidensinterval

$$p_{-}(x) = \frac{1}{n + 1,96^2} \left[x + \frac{1,96^2}{2} - 1,96 \sqrt{\frac{x(n-x)}{n} + \frac{1,96^2}{4}} \right] = 0,2312$$
$$p_{+}(x) = \frac{1}{n + 1,96^2} \left[x + \frac{1,96^2}{2} + 1,96 \sqrt{\frac{x(n-x)}{n} + \frac{1,96^2}{4}} \right] = 0,3026$$

Sammenhæng mellem konfidensinterval og p-værdi

- Betragt situationen fra tidligere med en statistisk model indeholdende en parameter θ .
- Lad $pval(x; \theta_0)$ være p -værdien for et test af hypotesen

$$H: \theta = \theta_0$$

baseret på observationen x .

- Hvis $pval(x; \theta_0) > \alpha$, strider data som bekendt ikke mod hypotesen.
- Der vil typisk være mange valg af θ_0 , som opfylder denne betingelse.
- Vi definerer derfor mængden af alle sådanne parametre:

$$\{\theta | pval(x; \theta) > \alpha\}$$

Sammenhæng mellem konfidensinterval og p-værdi

- Vi får altså et interval af parameterverdier, som stemmer overens med data (x):

$$\{\theta | pval(x; \theta) > \alpha\}$$

- Dette er $(1 - \alpha) \cdot 100\%$ konfidensintervallet.
- Fx, hvis $\alpha = 0,05$, får vi 95% konfidensintervallet.

$(1 - \alpha) \cdot 100\%$ konfidensintervallet for binomialfordelingen

- Nedre grænse

$$p_{-}(x) = \frac{1}{n + u^2} \left[x + \frac{u^2}{2} - u \sqrt{\frac{x(n-x)}{n} + \frac{u^2}{4}} \right]$$

- Øvre grænse

$$p_{+}(x) = \frac{1}{n + u^2} \left[x + \frac{u^2}{2} + u \sqrt{\frac{x(n-x)}{n} + \frac{u^2}{4}} \right]$$

- Hvor

$$u = \Phi^{-1}\left(1 - \frac{\alpha}{2}\right)$$

- Matlab

$$u = \Phi^{-1}\left(1 - \frac{0.05}{2}\right) = \text{norminv}(1 - 0.05/2) = 1.96$$

Testkatalog for binomialfordelingen

- Statistisk model
 - $X \sim \text{binomial}(n, p)$
 - Parameterskøn: $\hat{p} = \frac{x}{n}$
 - Hvor observationen er $x = \text{antal successer}$
- Hypotesetest
 - $H: p = p_0$
 - Teststørrelse: $z = \frac{x - np_0}{\sqrt{n \cdot p_0 \cdot (1 - p_0)}}$
 - Approksimativ p-værdi: $pval = 2 \cdot |1 - \Phi(|z|)|$
- Approksimativt 95% konfidensinterval
 - $[p_-(x); p_+(x)] = \left[\frac{1}{n+u^2} \left[x + \frac{u^2}{2} - u \sqrt{\frac{x(n-x)}{n} + \frac{u^2}{4}} \right]; \frac{1}{n+u^2} \left[x + \frac{u^2}{2} + u \sqrt{\frac{x(n-x)}{n} + \frac{u^2}{4}} \right] \right]$
 - Hvor $u = 1,96$
- Forudsætninger for approksimationen: $n \cdot p_0 > 5$ og $n \cdot (1 - p_0) > 5$.

Mendels eksperiment i Matlab

```
%% Eksempel 1 - Mendels eksperiment
```

```
x = 152;
```

```
n = 580;
```

```
p0 = 1/4;
```

```
u = 1.96;
```

```
% Hypotesetest (approximativ p-værdi)
```

```
z = (x-n*p0)/sqrt(n*p0*(1-p0))
```

```
pval = 2*(1-normcdf(abs(z)))
```

```
% Parameterskøn
```

```
p_est = x/n
```

```
% 95% konfidensinterval
```

```
p_nedre = 1/(n+u^2) * (x + u^2/2 - u*sqrt(x*(n-x)/n + u^2/4))
```

```
p_oevre = 1/(n+u^2) * (x + u^2/2 + u*sqrt(x*(n-x)/n + u^2/4))
```

Eksempel

- Dreng- og pigefødsler
 - I 2005 blev der i Holme-Højbjerg-Skåde området i Aarhus født 231 personer, hvoraf 108 var piger og 123 var drenge.
 - Vi ønsker at undersøge, om pige- og drengefødsler er lige hyppige.
- Statistisk model
 - $x = \text{antal pigefødsler} = 108$
 - $X \sim \text{binomial}(n, p)$, hvor $n = 231$

Eksempel

- Hypotese
 - $H: p = p_0 = \frac{1}{2}$
- Teststørrelse
 - $z = \frac{x - np_0}{\sqrt{n \cdot p_0 \cdot (1 - p_0)}} = \frac{108 - 231 \cdot \frac{1}{2}}{\sqrt{231 \cdot \frac{1}{2} \cdot (1 - \frac{1}{2})}} = -0,9869$
- Approksimativ p-værdi
 - $pval = 2 \cdot |1 - \Phi(|z|)| = 2 \cdot (1 - 0.8382) = 0,3237$
- $pval > 0.05$: Vi kan ikke afvise hypotesen om, at pige- og drengefødsler er lige hyppige.

Eksempel

- Parameterskøn

- $\hat{p}(x) = \frac{x}{n} = \frac{108}{231} = 0,4675$

- 95% konfidensinterval

$$[p_-(x); p_+(x)] = \left[\frac{1}{n + u^2} \left[x + \frac{u^2}{2} - u \sqrt{\frac{x(n-x)}{n} + \frac{u^2}{4}} \right]; \frac{1}{n + u^2} \left[x + \frac{u^2}{2} + u \sqrt{\frac{x(n-x)}{n} + \frac{u^2}{4}} \right] \right]$$

- Hvor $u = 1,96$
- $p_-(x) = 0,4124$
- $p_+(x) = 0,5401$

Eksempel i Matlab

```
%% Eksempel 2 - Dreng- og pigefødsler
```

```
x = 108;
```

```
n = 231;
```

```
p0 = 1/2;
```

```
u = 1.96;
```

```
% Hypotesetest (approksimativ p-værdi)
```

```
z = (x-n*p0)/sqrt(n*p0*(1-p0))
```

```
pval = 2*(1-normcdf(abs(z)))
```

```
% Parameterskøn
```

```
p_est = x/n
```

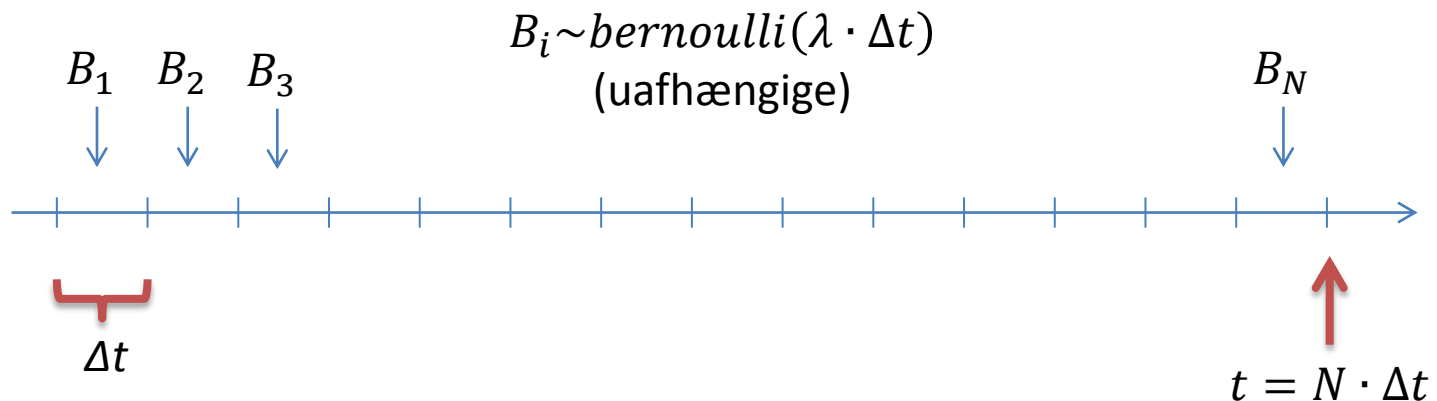
```
% 95% konfidensinterval
```

```
p_nedre = 1/(n+u^2) * (x + u^2/2 - u*sqrt( x*(n-x)/n + u^2/4 ) )
```

```
p_oevre = 1/(n+u^2) * (x + u^2/2 + u*sqrt( x*(n-x)/n + u^2/4 ) )
```

Poissonfordelingen

- Bruges til en beskrive en proces med forskellige ankomsttider.
 - Atomare hændelser
 - Trafiksimulering (fx tilfældig ankomst af biler ved et lyskryds)
- Model
 - Opdel tidsaksen i N intervaller af længde Δt .
 - I hvert interval er der $B_i = 1$ eller $B_i = 0$ ankomster, hvor

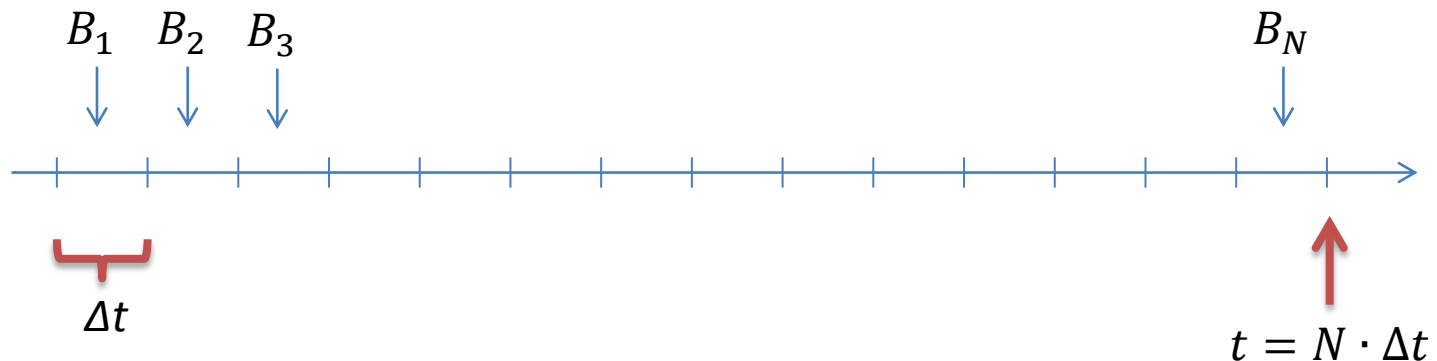

Poissonfordelingen

- Hvad er sandsynligheden for at observere $X = x$ ankomster i tidsintervallet $[1; N]$?

$$X = \sum_{i=1}^n B_i \sim \text{binomial}(N, \lambda \cdot \Delta t)$$

$$\Pr(X = x) = \binom{N}{x} (\lambda \cdot \Delta t)^x (1 - \lambda \cdot \Delta t)^{N-x}$$

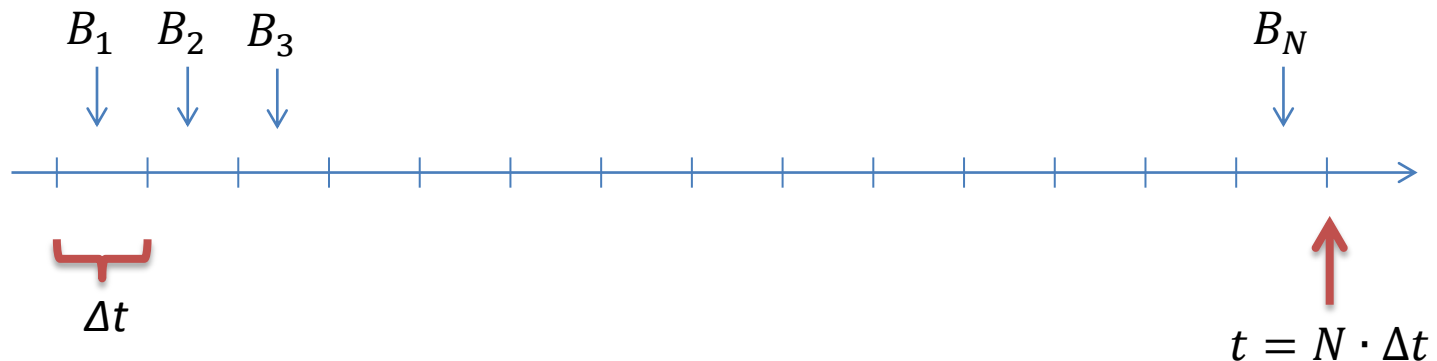
Poissonfordelingen

- Observation

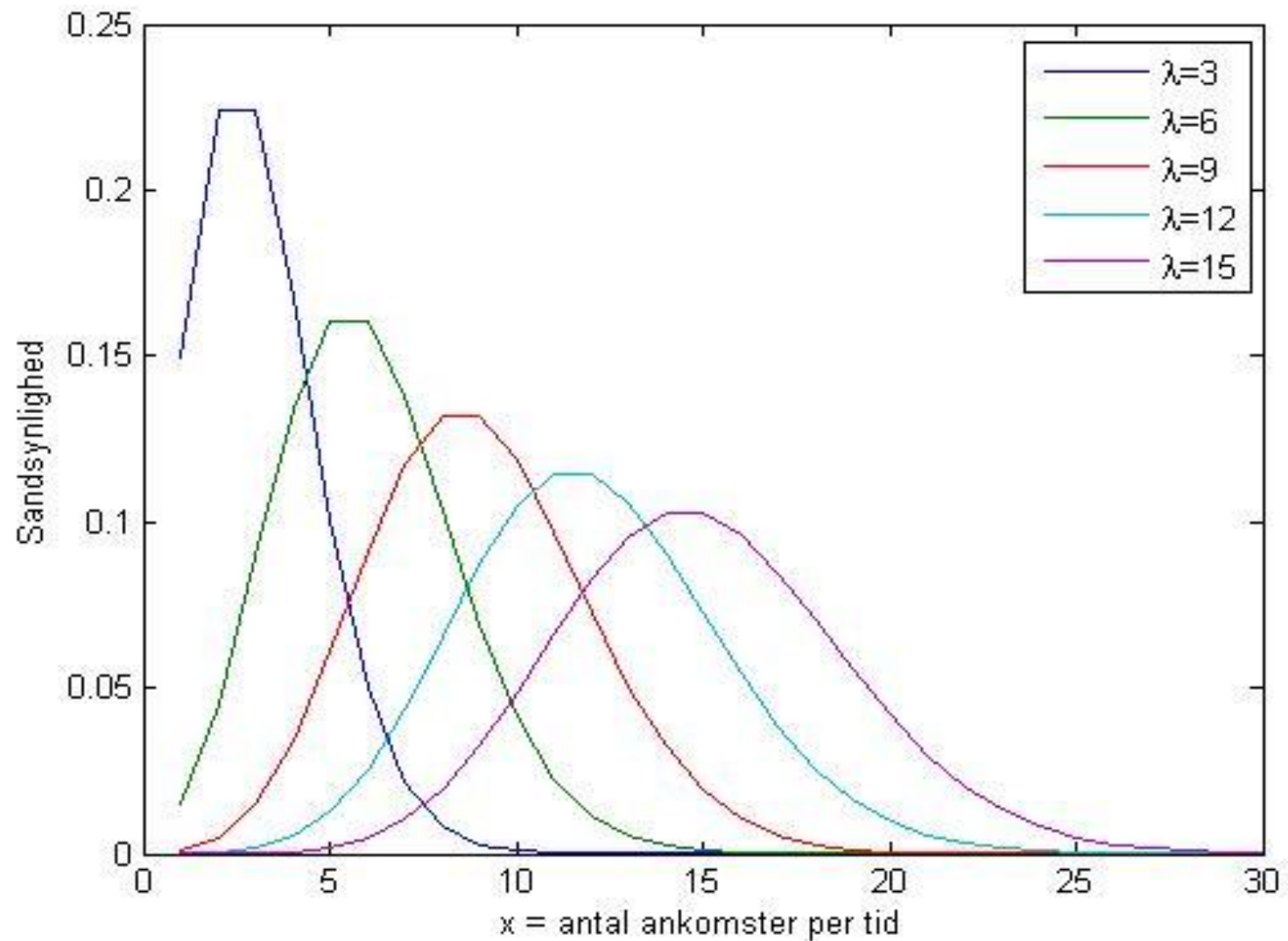
$$N \cdot (\lambda \cdot \Delta t) = \textit{konstant} = \frac{t}{\Delta t} \cdot (\lambda \cdot \Delta t) = t \cdot \lambda = \gamma$$

- I grænsen $\Delta t \rightarrow 0$, kan man vise, at

$$\Pr(X = x) = \frac{(\lambda \cdot t)^x}{x!} e^{-\lambda \cdot t} = \frac{\gamma^x}{x!} e^{-\gamma}$$

Effekt af γ

Poissonfordelingen

- Notation

$$X \sim \text{poisson}(t \cdot \lambda)$$

$$X \sim \text{poisson}(\gamma)$$

- Middelværdi

$$E[X] = \gamma$$

- Varians

$$\text{Var}(X) = \gamma$$

- Der gælder også, at hvis $X_1 \sim \text{poisson}(\gamma_1)$ og $X_2 \sim \text{poisson}(\gamma_2)$ og uafhængige, så er $X_1 + X_2 \sim \text{poisson}(\gamma_1 + \gamma_2)$

Uddybning af poissonfordelingen

- Tæthedsfunktion

$$f(x) = \Pr(X = x) = \frac{(\lambda \cdot t)^x}{x!} e^{-\lambda \cdot t} = \frac{\gamma^x}{x!} e^{-\gamma}$$

- Data

$x = \textit{antal ankomster}$

- Parameterskøn

$$\hat{\gamma} = \frac{x}{t}$$

- Unbiased

$$E[\hat{\gamma}] = \gamma$$

Uddybning af poissonfordelingen

- Tæthedsfunktion

$$f(x) = \Pr(X = x) = \frac{(\lambda \cdot t)^x}{x!} e^{-\lambda \cdot t} = \frac{\gamma^x}{x!} e^{-\gamma}$$

- Matlab

- Tæthedsfunktion: $\Pr(X = x) = \text{poisspdf}(x, \text{lambda})$
- Fordelingsfunktion: $\Pr(X \leq x) = \text{poisscdf}(x, \text{lambda})$

Eksempel

- En butik har 300 besøgende på 2 timer.
- Hvad er sandsynligheden for, at der kommer mere end 170 besøgende den næste time?
- Data: $x = 300$
- Parameterskøn: $\hat{\lambda} = \frac{300}{2} = 150$ besøgende/time
- Beregn $\Pr(X > 170)$ for $t = 1$ time

$$\Pr(X > 170) = 1 - \Pr(X \leq 170) = 1 - \sum_{k=0}^{170} \frac{(\hat{\lambda} \cdot t)^k}{k!} e^{-\hat{\lambda} \cdot t}$$

- Matlab

$$1 - \text{poisscdf}(170, 150) \approx 5\%$$

Standardisering af poissonfordelte data

- Hvis

$$X \sim \text{poisson}(\gamma = \lambda \cdot t)$$

og $\gamma = \lambda \cdot t > 5$, så er X cirka normalfordelt.

- Standardiseret teststørrelse (z)
 - Træk middelværdien fra den observerede værdi (x = antal ankomster)
 - Og del med standardafvigelsen

$$z = \frac{x - t\lambda}{\sqrt{t \cdot \lambda}} = \frac{x - \gamma}{\sqrt{\gamma}} \sim N(0,1)$$

- Så er

$$\Pr(X \leq x) = F_{\text{poisson}}(x) \approx \Phi(z)$$

Testkatalog for poissonfordelingen

- Statistisk model
 - $X \sim \text{poisson}(\lambda \cdot t)$
 - Parameterskøn: $\hat{\lambda} = \frac{x}{t}$
 - Hvor observationen er $x = \text{antal ankomster i tidsintervallet } t$
- Hypotesetest
 - $H: \lambda = \lambda_0$
 - Teststørrelse: $z = \frac{x - t\lambda_0}{\sqrt{t \cdot \lambda_0}}$
 - Approksimativ p-værdi: $pval = 2 \cdot |1 - \Phi(|z|)|$
- Approksimativt 95% konfidensinterval
 - $[\lambda_-(x); \lambda_+(x)] = \left[\frac{1}{t} \left[x + \frac{u^2}{2} - u \sqrt{x + \frac{u^2}{4}} \right]; \frac{1}{t} \left[x + \frac{u^2}{2} + u \sqrt{x + \frac{u^2}{4}} \right] \right]$
 - Hvor $u = 1,96$
- Forudsætninger for approksimationen: $t \cdot \lambda_0 > 5$.

Eksempel

- Rutherford & Geiger
 - 2608 tællinger af radioaktive henfald
 - I tidsintervaller af 72 sekunders varighed

Antal henfald	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Antal tidsintervaller	57	203	383	525	532	408	273	139	45	27	10	4	0	1	1

- Statistisk model

$$X_i \sim \text{poisson}(72 \cdot \lambda), \text{ for } i = 0, 1, \dots, 2608$$

$$X = \sum_{i=1}^{2608} X_i \sim \text{poisson}(2608 \cdot 72 \cdot \lambda)$$

Eksempel

- Parameterskøn

- $\hat{\lambda}(x) = \frac{x}{t} = \frac{11571}{187776} = 0.0616$

- 95% konfidensinterval

$$[\lambda_-(x); \lambda_+(x)] = \left[\frac{1}{t} \left[x + \frac{u^2}{2} - u \sqrt{x + \frac{u^2}{4}} \right]; \frac{1}{t} \left[x + \frac{u^2}{2} + u \sqrt{x + \frac{u^2}{4}} \right] \right]$$

- Hvor $u = 1,96$
- $\lambda_-(x) = 0.0605$
- $\lambda_+(x) = 0.0628$